

Anto LONČARIĆ

NK. GRANIČAR ĐURĐEVAC (1919. – 2009.)

U povodu 90. godišnjice osnutka

Ove godine navršilo se 90. godina postojanja nogometnog kluba Graničar iz Đurđevca. Pretpostavlja se da su prvu nogometnu loptu u grad Picoka iz Beča donijela braća Lichtenberg, Milan, Fritz i Paul, 1914. g. Oni su tada studirali u gradu na Dunavu i igrali nogomet za ondašnje bečke klubove. Nažalost, o tome nemamo sačuvanih pisanih dokumenata već je to priča starih Đurđevčana. Mato Kudumija i Ivan Hodalić u svojim knjigama spominju Ferijalni nogometni klub Picok osnovan 1917. g., no o njemu nema nikakvih podataka. Postoji samo popis igrača Picoka te rezultat odigrane prve utakmice s nogometnim klubom Podravac iz Virja 1917. g. Rezultat je bio 3:3. Među prvim đurđevačkim igračima spominju se: Oto Hegedić, Miroslav Singer, Đuka Paviša, braća Milan i Marijan Martinčić, braća Paul, Milan i Fritz Lichtenberg, Ivo Bažulić, Ivo i Mato Martinković, Katanić, Koren i drugi. Prve nogometne vještine Đurđevčani su stjecali na prostoru današnjeg gradskog parka u središtu Đurđevca, sjeverno od crkve. Među njima bilo je najviše đaka, studenata, trgovaca i obrtnika. Spomenuti igrači kasnije su činili okosnicu novoutemeljenog nogometnog kluba Graničar. Ideju o osnivanju nogometnog kluba dali su trgovci Miroslav Singer i Oto Hegedić koji su došli u Đurđevac 1918. g., a već su igrali za Podravac iz Virja. Međutim, nije sve teklo glatko. Bilo je otpora među nekim igračima iz Đurđevca koji su igrali u Virju. Glavni razlog da se klub ne osnuje bio je nedostatak novca. Jedan od braće Martinčić odlazi u Zagreb i od HAŠK-a dobiva loptu i nekoliko pari kopačka, po nekim izvorima dva para. Singer i Hegedić o svom trošku dali su izraditi prve dresove. Golovi su bili postavljeni na sajmištu na Ledinama. Vijest o novosnovanom nogometnom klubu brzo se proširila mjestom i Podravinom. Osnivačka skupština održana je 21. travnja 1919. godine, nažalost, ne zna se gdje je održana. Graničar je ime dobio po pripadnicima Đurđevačke pukovnije koji su branili ovaj dio Podravine od Osmanlija. Boja dresova bila je crvena, s bijelim "G" na prsima, a gaćice bijele. Osnivače su predvodili Martinčić, Singer, Hegedić i Marijan Potec, a inicijativa je bila podržana od Luje Katanića, Josipa Bergera, Stjepana Korena, Mate Martinkovića i Ive Bažulića. Važnom skupu prisustvovali su i članovi postojećeg kluba Picok, učenici, studenti te viđeniji građani. Za predsjednika kluba izabran je Petar Balatinec, tajnika Milan Martinčić a blagajnika Miroslav Singer.

Prva službena utakmica odigrana je s Viktorijom iz Koprivnice, a rezultat je bio 1:1. Nakon osnivanja klub postaje članom zagrebačkoga nogometnog podsaveza koji je bio podijeljen na župe. Maturanti đurđevačke građanske škole postaju okosnica kluba. U to vrijeme klub pored sportskog razvija kulturni i zabavni život u Đurđevcu. Sve više se članova okuplja oko kluba. Održavaju se priredbe, plesovi i kazališne predstave. Na sportskom polju Graničar igra utakmice s virovskim Podravcem, virovitičkom Vegeškom, bjelovarskom Begeškom, kao i klubovima iz Koprivnice, Slatine i drugih okolnih mjesta. Đurđevčani su igrali lijep nogomet s dobrim rezultatima, pa je za njih postojala u podravskim mjestima izreka: "Tuku sve do Osijeka". S već spomenutog sajmišta igralište je kasnije preseljeno na bolju lokaciju, takozvanu Općinsku, gdje se nalazi i danas. Prvi članovi Graničara, pored već rečenih Singera, Hegedića, braće Martinčić, Paviše i braće Lichtenberg, bili su još Ivan Šoš, Stjepan Konjarek, Mato Valek, Ivo Šimunović, Josip Breger, Martin Fuček, Perica Kelić, Branko, Štef i Vlado Sabolić te golman Đuka Glad. Od osnutka kluba pored domaćih igrača igrali su i Kalinovčani: Matija Hrvatić, Bolto Auer, Đuka Paviša, Nikola Kaić, Aga Kaić, Veljko Bregovec, Ivo Rogoz i mnogi drugi. Iz dvadesetih godina treba izdvojiti i neke značajnije rezultate odigranih utakmica:

Graničar – SŠK Slatina 6:0

Graničar – HAŠK 4:1

Graničar – Podravec Virje 3:3

Graničar – Športski klub Pitomača 6:0

Graničar – Viktorija Virovitica 2:1

Godine 1922. klub je brojao 105 članova od kojih 47 aktivnih igrača, 25 seniora i 22 juniora. Od te godine novi igrači kluba postali su: Ferdo Vedriš, Slavko Balatinac, Ivan Petanović, Edo Janaček, Josip Balatinec, Lovro Redep, Ivan Nikša, Radošević, Zalar, Sobota, Futerer, Peroković, Franjo Stanešić, Stjepan Miler, Ivica Kendelić, Franjo Kolar i drugi. Graničar je tada igrao u VI. Župi bjelovarskoj, s BGŠK iz Bjelovara, Slatinom, Pitomačom i HŠK Viktorijom iz Koprivnice. Važno je istaći da je od bivših igrača Graničara potekao i prvi sudac, profesor Franjo Židovec, a poslije njega i Miroslav Singer, Paul Lichtenberg, Ivan Židovec i Martin Fuček. Potrebno je napomenuti da je 1928. godine u Đurđevcu gostovao HAŠK iz Zagreba. Rezultat te utakmice bio je 11:1 za zagrebački klub. Na toj utakmici igrao je i legendarni Ico Hitrec, po mnogima jedan od najboljih hrvatskih nogometaša. Za dolazak Zagrepčana u Đurđevac zaslužan je bio pravnik i bivši član kluba Ferdo Vedriš koji je u to vrijeme živio u Zagrebu. U lokalnom derbiju 1932. g. Graničar je pobedio Begešku iz Bjelovara rezultatom 2:1. Pobjedu su izborili: Žagar, Bregovec, L. Galjer, Balatinec, Rogoz, V. Galjer,

Horvat, Kaić, Bodić, Cvetković i Kristek. U sezonama od 1930. do 1932. g. takmičio se u III. nogometnoj župi Varaždin i igrao s klubovima: Lipa (Hlebine), Graničar (Drnje), Podravac (Virje), Panonija (Peteranec) i Pitomača. Đurđevčani su 17. travnja 1933. g. bili počašćeni gostovanjem Građanskog iz Zagreba. Rezultat utakmice bio je više nego dobar, 2:2. Iz prijeratne povijesti značajno je istaći da se Graničar 1934. g. plasirao u polufinale pokrajinskog prvenstva. Međutim, Graničar je 1935. g. zapao u krizu i bio isključen iz Zagrebačkog nogometnog podsaveza. Ponovno ulazi u podsavez 1939. g. Tridesetih godina za Graničar igraju: braća Lojzek, Vilim Galjer, Nikola Kaić, Žagar, Franjo Horvat, braća Vlado i Drago Židovec, Josip Balatinec Krap, Veljko Bregovec, Cvetković, Majer, Ivo Rogoz i mnogi drugi. U sezoni 1939. g. Graničar je osvojio tri boda te osvojio četvrto mjesto od ukupno pet klubova. Imamo sačuvan njihov poredak:

1. Sloga (Koprivnica) – 6 bodova
2. Koprivnica – 5 bodova
3. Drava (Đelekovac) – 5 bodova
4. Graničar – 3 boda
5. Podravina (Ludbreg) – 2 boda

U vremenu od 1941. do 1945. g. klub nije djelovao zbog ratnih neprilika, pa je raspušten 3. srpnja 1941. g. Posljednji upravitelji bili su Franjo Horvat i Marko Vedriš. Tijekom drugog svjetskog rata nekoliko Graničarovaca izgubilo je život: Vilim Galjer, Ignac Fusić, Stjepan Matiša, Rudolf Ređep, Martin Domišljanović, Josip i Stjepan Balatinec, Ivan Cvetković, Jure Petanović, Zlatko Mihalić, Antun Markač, Valent Petrović, Luka Kovačić i drugi. Nažalost, mnogi dokumenti, trofeji i ostala klupska arhiva uništen su tijekom drugoga svjetskog rata. Nakon rata ljubitelji nogometa ponovno se okupljaju te Graničar nastavlja s takmičenjem. Nova osnivačka skupština održana je 6. siječnja 1946. g. u prostorijama tadašnje gostionice Ede Kreszingera. Za novog predsjednika izabran je Stjepan Crnković, tajnika Mirko Vedriš, blagajnika Lukica Dokić. Godine 1948. Graničar se plasirao među osam momčadi u Jugokupu za Hrvatsku. Može se slobodno reći da je to jedan od najvećih uspjeha kluba. Na prvoj poslijeratnoj skupštini osnovane su i značajne sekcije koje su djelovale u sklopu Graničara. Bile se to nogometna, kuglaška, biciklistička, stolnotenisačka i odbojkaška sekcija. Zanimljivo je da su tada osnovane i neke društvene sekcije, kazališna i pjevački zbor. U to vrijeme za klub su se natjecali: Franjo Mihaljev Mikor, Ivan Srebenar, Dragutin Grganja, Luka Radman, Ivan Franković Franta, Zdenko Dolenčić, Bolto Tomerlin, Milan Spajić, Zdenko Matijašić, Franjo Hudelist, Luka Kucel, Luka Kudumija, Zdenko Matijašić, Božo Orešković, Ivan Petrović, Ferdo Tomica, Tomislav Tomljenović, Ante Tomljenović. Gostujući igrači koji su oblačili crveni dres Graničara bili su:

Joža Hren, Milan Lovrin i Milan Čerluka iz Pitomače te Ivan Odošaić i Ivan Ormanec iz Virja.

U Đurđevcu se igralo i mjesno pionirsko prvenstvo. Zna se da je prvenstvo počelo 1952. g. pod vodstvom Stjepana Kolara. Klubovi su bili podijeljeni po kvartovima, a činili su ih slijedeći: Seljančica (Novo Selo), Jedinstvo (Kandalovec), Borac (Peski), Mladost (Centar), Osmoljetka i Graničar. Prvo mjesto osvojilo je Jedinstvo, a iduće godine Seljančica za koju su igrali: Tomerlin, Balatinec, I. Peroković, B. Peroković, Kolar, Magdić, Čipić, Hloušek, Vukorepa, D. Peroković i F. Jendrašić. Nakon obnavljanja klub uspostavlja kontakte s ostalim okolnim klubovima te nastavlja uspješnu sportsku i kulturnu suradnju. Svoj veliki obol u uspostavljanju starih veza dao je Petar Borko.

Izgradnji novoga nogometnog igrališta pristupilo se 1952. g., i to na staroj lokaciji u pravcu sjever-jug. Ranije je igralište pružalo u pravcu istok-zapad. Mato Kudumija iznosi da su se radovi na igralištu odvijali u rujnu 1959. g., dok Ivan Hodalić navodi 1952. i 1953. g. Toj hvalevrijednoj akciji u velikom broju odazvala se mladež, sportaši i građani. Sav pijesak i zemlja, oko 2.000 kubičnih metara, dovozili su se konjskom zapregom. Većinu radova izvodilo se dragovoljno, a nešto i u novcu. Ukupni troškovi iznosili su 120.000 din. Oko dijela igrališta podignuta je drvena ograda u duljini od 250 do 300 metara. Potom su sagradili svlačionice i klupske prostorije kojima se klub i danas služi. Radove na igralištu nadgledao je klupski vratar Ivan Franković Franta, rodom iz Ferdinandovca. Društvo za poljepšanje mjesta besplatno je zasadilo živicu i drvored tako da je stadion tada bio jedan od najljepših u Podravini. Tom prilikom iskopan je i kanal za odvodnju vode u dužini 700 metara. Nogometaši Graničara od 1952. do 1956. nastupali su s klubovima iz Koprivnice, Bjelovara, Varaždina, Čakovca, Siska, Karlovca, Duge Rese, Zaboka, Oroslavlja, Krapine i Zagreba. Tada su igrači putovali vlakom jer autobusa nije bilo, a u bliža mjesta i kamionom. Prva međunarodna utakmica u Đurđevcu odigrana je 13. srpnja 1954. g. s talijanskim klubom AS Lorenteggio iz Milana. U tadašnjoj reprezentaciji kotara Đurđevac igralo je sedam igrača iz Graničara. Zna se da su to bili Ferdo Tomica, Ante Mustapić, Ferdo Franković, Luka Kucel i Franjo Mramor. U Đurđevcu su gostovali neki naši prvoligaši i oni iz bivše države: Dinamo (1956., 1972., 1986.), Dinamo iz Vinkovaca, Zagreb, Varteks i Radnički iz Niša. Pedesetih godina dvadesetog stoljeća u kuglačkoj sekciji zapažen je bio rezultat Antuna Hudelista koji je 1951. g. osvojio treće mjesto na prvenstvu Federativne Narodne Republike Jugoslavije u Novom Sadu. Tih godina klub Graničar izdaje i bilten "Crveni Dres" čiji je glavni urednik bio inž. Ivan Franković.

Krajem pedesetih i početkom šezdesetih godina za Graničar su igrali: Ivan Franković, Ferdo Franković, Josip Kovač, Ferdo Tomica, Ivan Tomerlin, Ante Mustapić, Luka Kucel, Franjo Mramor, Mato Sabolić, Nikola Radaković, Bolto

Sobota, Ante Očka, Ivan Miklič, Ignac Vinkoci, Marijan Blaško, Đuro Miho-
lek, Zdenko Matijašić, Ivan Martinčić, Tomo Srebrnar, Zvonko Antolin, Zvon-
ko Hecer, Stanko Crnković, Zdenko Dolenčić, Stjepan Markač, Luka Radman,
Marijan Pavin, Vlado Janković, Bolto Matica, Nikola Tuteković, Pero Sokolović,
Pero Ivančan, Luka Čurković, Ante Bazijanec Crni, Vladimir Piškorec, Franjo
Bazijanec, Drago Posavec, Franjo Jendrašić i mnogi drugi. Neki kažu da je klub u
tom razdoblju najstabilnije igrao i niz godina uspješno se natjecao u Zagrebačkoj
zoni. Nakon toga klub se počeo lagano osipati. Došlo je do smjene generacija i
trebalo je uložiti dosta truda i vremena dok nije stao na svoje noge. U Graničar
dolazi iz Zagreba Ferdo Vedriš. Pokazao se kao vrstan organizator, te je uz veliku
pomoć Vlade Turkovića, Andrije Fučka, Ivana Šostarca, Tome Srebrnara, Luke
Dokića, Ferde Posavca i drugih stabilizirao klub što ubrzo počinje davati prve
vidljive rezultate. Graničar je u to vrijeme igrao u podsaveznoj ili međupodsa-
veznoj ligi. Igralo se na području Koprivnice, Bjelovara, Virovitice, Daruvara i
Đurđevca.

Sedamdesetih godina Graničar se u sezoni 1974/75. g. takmičio za ulazak u
višu ligu, te igrao značajnu utakmicu s Daruvarom. Nažalost, Graničar je tu uta-
kmicu izgubio. Druga polovica sedamdesetih godina donosi osrednje rezultate.
Tomu su uzrok nedostatak sportskih djelatnika, trenera, pa i samih igrača. Rad
sa juniorima bio je slab, a osjetio se i nedostatak rada s mlađim igračima. Došlo
je do zasićenja u radu, Graničar je sve više tonuo na tablici, pa je konačno i ispao
iz lige. Tek početkom osamdesetih ponovno ima uzlaznu putanju i vraća se u viši
rang takmičenja. Natjecateljske sezone 1987/88. dolazi do preustroja natjecanja i
klub postaje članom Regionalne lige Sjever gdje se natječe s klubovima Zajednice
općina Bjelovar i Varaždin, i to uspješno. Treba reći da se u natjecateljskoj sezoni
1986/87. godine juniorska ekipa pod vodstvom trenera Mije Račana osvojila
prvo mjesto u Zoni Zajednice općina Bjelovar.

Početkom devedesetih u Republici Hrvatskoj nastaje nametnuti rat i 18 igrača
sudjeluje u Domovinskom ratu u kojem su loptu zamijenili puškom. Srećom,
nitko od njih nije stradao i svi su se vratili u klub. Velikim zalaganjem Đurđevča-
nina Slavke Čambe u listopadu 1992. godine igrači s upravnim odborom odlaze
na turnir u Beč na kojem je igrao i Hrvatski sportski klub Hajduk, ondašnji
prvak Europe hrvatskih nogometnih klubova izvan Hrvatske.

Na proslavi 75. obljetnice kluba 1994. godine bili su nazočni Vladimir Šeks,
potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske, Kornelije Brkić, načelnik uprave
zdravstva RH, Petar Šale, pravobranitelj RH, Ivan Stančer, župan i Branimir Gla-
vaš. U međusobnom susretu Osijek je pobijedio rezultatom 4:0. U ime doma-
ćina goste je pozdravio predsjednik kluba Ivan Hodalić. U povodu proslave 80.
godišnjice uspješnog djelovanja Hrvatski nogometni savez dodijelio je Graničaru
zlatnu plaketu.

NK Graničar u svojoj povijesti imao je i svoje dvije himne. Autori prve bili su Franjo Mramor, Lukica Kucel i Ferdo Tomica (stihovi), a glazbu je napisao Eduard Krasziger. Autori druge himne "Hej, hej Graničar" bili su Rajko Stilinović (stihovi) i Marijan Jergović (glazba), oba iz Pitomače. Oni su himnu poklonili u povodu sedamdesete obljetnice kluba. U klubu je djelovao i jazz-sastav u kojem su svirali Edo Kreszinger (harmonika), Zdenko Dolenčić (saksafon i harmonika), Pavao Mihaljević (gitara), Zvonko Birta (violina), Braco Švedek (bubnjevi, gitara, usna harmonika) i Katica Švedek (solistica). Treba istaći i biciklista Dragu Ivkovića (1907. – 1951.) koji je imao zapažene rezultate 20. godina 20. st. Tako je svojim rezultatima pronio slavu Graničara i grada Đurđevca diljem Europe i svijeta. Najpoznatiji nogometaši ponikli u Graničaru su Slavko Kovačić (igrao u Slavenu, Zagrebu, Dinamu iz Zagreba, u Salzburgu i u FC Puch iz istoimenog mjesta) i Mladen Posavec (igrao u Dinamu, Varteksu i u Casinu iz Bregenza u Austriji). Mnogo je njih koji su dali svoj doprinos razvoju kluba, kako u sportu tako i u kulturi. Time je Graničar ostavio velik trag u sportskoj povijesti Đurđevca. Zbog toga je odlukom grada Đurđevca Nogometnom klubu Graničar Natura Agro iz Đurđevca dodijeljena Zlatna plaketa "Sveti Juraj" u povodu 90.-te obljetnice osnutka i djelovanja. Najveći uspjeh kluba bio je natjecanje u 2. hrvatskoj nogometnoj ligi – sjever sezone 1995./96. Danas klub nastupa u 1. županijskoj nogometnoj ligi i u sedam dobnih selekcija okuplja 168 igrača. Ove godine potpisao je ugovor o suradnji s hrvatskim prvoligašem Slaven Belupo iz Koprivnice. Posljednjih godina Zajednica sportskih udruga grada Đurđevca uspješno je završila fazu obnove rukometnog igrališta, a postavljena je i rasvjeta na stadionu. U to je tijekom uloženo preko 1.250.000 kuna. Treba reći da su Zajednici ravnopravni partneri u izgradnji i obnovi sportske infrastrukture Hrvatski olimpijski odbor i Grad Đurđevac. U tijeku je izrada projektne dokumentacije ŠRC-a "Graničar – Đurđevac" koji bi trebao dobiti nove klupske prostorije, tribine, kuglanu, treće tenisko igralište, boćalište i pomoćno nogometno igralište s atletskom stazom.

LITERATURA:

Aleksandar Vrančić, Život i rad NK Osvit u Đelekovcu do 1941. godine, Podravski zbornik 84, Koprivnica, 1984.

Ivan Đopar, Javna priznanja, Đurđevački godišnjak, god. 3, Đurđevac 2009.

Ivan Hodalić i suradnici, Graničar 1919. – 1999, Đurđevac 2000.

Ivan Hodalić, Kratka povjesnica Nogometnog kluba Graničar iz Đurđevca, Đurđevački zbornik, 1996. .

Mato Kudumija, Đurđevac u svijetu i vremenu, Đurđevac 1968.

Martin Mahović, Zajednica sportskih udruga grada Đurđevca, Đurđevački godišnjak, god. 3, Đurđevac 2009.

Nogometni leksikon, Zagreb 2004.